

Rikosoikeudenkäynti
Giorgio Domingo Bancheroa
vastaan

(Pretura circondariale di Genovan
esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

ETY:n perustamissopimuksen 5, 30, 37, 85, 86, 90, 92 ja 95 artikla

Julkisasiamies M. B. Elmerin 20 päivänä kesäkuuta 1995 antama ratkaisuehdotus I - 4666
Yhteisöjen tuomioistuimen 14 päivänä joulukuuta 1995 antama tuomio ..... I - 4683

Tuomion tiivistelmä

- Ennakkoratkaisukysymykset — Asian saattaminen yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi — Ennakkoratkaisun tarpeellisuus ja esitettyjen kysymysten merkityksellisyys — Kansallisen tuomioistuimen arviointi näistä seikoista — Esitetyt kysymykset, joissa ei täsmennetä asiayhteyttä*
(ETY:n perustamissopimuksen 177 artikla)
- Kaupalliset valtion monopolit — Perustamissopimuksen 37 artikla — Soveltamisala — Kansallinen tupakkavalmisteiden jakelujärjestelmä*
(ETY:n perustamissopimuksen 37 artikla)

3. *Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Määrälliset rajoitukset — Vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet — Tupakkavalmisteiden jakelujärjestelmä, jossa säännellään vähittäismyynnin myyntijärjestelyjä ketään syrjimättä — Perustamissopimuksen 30 artiklan soveltumattomuus (ETY:n perustamissopimuksen 30 artikla)*
4. *Kilpailu — Julkiset yritykset ja yritykset, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia — Kansallinen tupakkavalmisteiden jakelujärjestelmä — Myyntilupien myöntäminen vähittäismyyjille sellaisen yrityksen toimesta, jolla on yksinoikeuksia — Määräävä markkina-asema — Määräävää markkina-asemaa ei käytetä väärin — Hyväksyttävyyys (ETY:n perustamissopimuksen 5 ja 86 artikla ja 90 artiklan 1 kohta)*
5. *Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Määrälliset rajoitukset — Vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet — Kansallinen tupakkavalmisteiden jakelujärjestelmä — Rangaistus sellaisten tuotteiden hallussapidosta, jotka on hankittu muilta kuin luvan saaneilta myyjiltä ja joista ei ole maksettu valmistevero — Yhteisön oikeuden soveltumattomuus (ETY:n perustamissopimuksen 30 artikla)*

1. Yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Ei kuitenkaan ole mahdollista vastata kysymyksiin tai kysymysten osiin, jotka koskevat sellaisten oikeussääntöjen tulkintaa, joiden osalta kansallinen tuomioistuin ei selitä, mitkä ovat riidan tosiasioita koskevat oletukset, joiden perusteella se soveltaa näitä oikeussääntöjä, ja joiden osalta yhteisöjen tuomioistuin ei siis voi antaa tässä asiassa tarkoituksenmukaista tulkintaa.

julkiselta vallalta luvan saaneilla jälleenmyyjillä, jos julkinen valta ei vaikuta tupakkaliikkeiden liiketoimintaan siten, että se valvoisi vähittäismyyjien hankintoja tai vaikuttaisi hankintoihin joko varmistaakseen markkinat kansallisen tupakkamonopolin tuottamalle tupakalle tai suosiakseen tai rajoittaakseen tiettyä tuontia toisista jäsenvaltioista. Tätä artiklaa ei sovelleta kansallisiin oikeussääntöihin, jotka eivät koske sitä, että julkinen monopoli käyttää yksinoikeuttaan, vaan jotka koskevat yleisesti tavaroiden tuotantoa ja markkinointia, riippumatta siitä, koskeeko monopoliasema näitä tavaroita.

2. Perustamissopimuksen 37 artiklaa ei sovelleta kansalliseen lainsäädäntöön, jonka mukaan oikeus tupakkavalmisteiden vähittäismyyntiin on ainoastaan

3. Kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan ainoastaan luvan saaneet jälleenmyyjät saavat myydä vähittäiskaupassa tupakka-

valmisteita niiden alkuperästä riippumatta mutta jolla ei estettä muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden pääsyä kansallisille markkinoille tai rajoiteta tätä pääsyä enempää kuin sillä rajoitetaan kotimaisten tuotteiden pääsyä jakeluverkostoon, ei kuulu ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaa, koska tällainen lainsäädäntö ei koske tuotteiden ominaisuuksia vaan ainoastaan tupakkavalmisteiden vähittäismyynnin myyntijärjestelyjä ja koska velvollisuutta jaella tuotteet luvan saaneiden vähittäismyyjien kautta sovelletaan riippumatta kyseessä olevien tuotteiden alkuperästä eikä sillä vaikuteta eri tavalla muista jäsenvaltioista maahan-tuotujen kuin kotimaisten tuotteiden markkinointiin.

4. Kansallinen lainsäädäntö, jolla oikeus tupakkavalmisteiden vähittäismyyntiin on annettu julkiselta vallalta luvan saaneille jälleenmyyjille, ei ole ristiriidassa ETY:n perustamissopimuksen 5, 90 ja 86 artiklan kanssa, jos vähittäismyyjille myyntilupia myöntävä yritys, jolle on myönnetty yksinoikeuksia, ei käytä etenkin kuluttajien vahingoksi väärin määräävää markkina-asemaansa, joka sillä voi olla kyseisten tuotteiden jakelumarkkinoilla. Pelkästään se, että jäsenvaltio luo määräävän markkina-aseman perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla yksinoikeuden myöntämisellä, ei sinänsä ole 86 artiklan kanssa ristiriidassa. Itse asiassa jäsenvaltio rikkoo näissä kahdessa määräyksessä olevia kieltoja ainoastaan, jos kyseessä oleva yritys pelkällä sille myönnetyn yksinoikeuden käyttämisellä käyttää väärin määräävää markkina-asemaansa.

Luvan saaneita jälleenmyyjiä ei voida pitää yrityksinä, joilla on perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia, ja varsinkaan ei voida katsoa, että kyseisellä lainsäädännöllä perustetaan näiden jälleenmyyjien hyväksi joukko alueellisesti rajoitettuja monopoleja ja luodaan siten jäsenvaltion alueelle perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettu määräävä asema, koska nämä vähittäismyyjät tyydyttävät toistensa kanssa kilpaillen kuluttajien kysyntää, eikä millään vähittäismyyjällä ole kilpailijoita parempaa asemaa.

5. Kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan salakuljetuksena rangaistavaa on se, että kuluttajalla on laittomasti hallussaan muista jäsenvaltioista peräisin olevia tupakkavalmisteita, joista ei ole maksettu yhteisön oikeuden sallimaa valmistevero, kun ainoastaan julkiselta vallalta luvan saaneilla jakelijoilla on oikeus näiden ja vastaavien kotimaisten tuotteiden vähittäismyyntiin, ei ole ristiriidassa ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa.

Tällaisten rangaistusten ankaruutta ei voida arvioida yhteisön oikeuden perusteella, koska rangaistukset eivät millään tavalla rajoita tupakkavalmisteiden tuontia muista jäsenvaltioista, vaan pelkästään estävät kuluttajaa hankkimasta tupakkaa, josta ei ole maksettu edellä mainittuja veroja, jälleenmyyjiltä, joilla ei ole lupaa ja jotka itse toimivat kyseisen lainsäädännön vastaisesti.